

KÜLÖNVÉLEMÉNY

a KEMCS 2025. éves jelentéséhez

A Korruptióellenes Munkacsoport 2026. február 17-én tervezi elfogadni a 2025. évre vonatkozó tematikus jelentését (a továbbiakban: Jelentés). Az elfogadásról történő szavazáskor én a „nem” választ adom, ennek okát fejtem ki az alábbiakban azzal, hogy rámutatok, milyen problémákat érzek a Jelentéssel kapcsolatban.

Tematikus problémák

A 2025 nyarán végzett belső felmérés eredménye¹ szerint a KEMCS tagjai számos fontos, fokozott figyelmet érdemlő, az éves Jelentésben vizsgálendő témát jelöltek meg. Ezek közül az oktatás/megelőzés témája egyáltalán nem volt kiemelkedő fontosságú. A felmérésben csakis erre az egy specifikus területre vonatkozott külön kérdés, és az erre kapott válaszok is megosztottak voltak².

A 2025.09.18-i KEMCS ülésen mégis az került a KEMCS Titkársága által előterjesztésre majd megszavazásra³, hogy a Munkacsoport 2025-ben kizárólagos és kiemelt tematikaként kezelje a korruptió megelőzésének, az oktatásnak és a szemléletformálásnak a témakörét. Én a határozattal szembeni ellenérzésemet „nem” szavazattal jeleztem.

Véleményem szerint ez a témaválasztás és a kapcsolódó döntés csakis a KEMCS civil és állami delegált tagjai közti konfliktusok elkerülése végett, az aktuális korruptiók kérdésektől való távolságtartás és elfordulás céljából született. A korruptió jelen problémáinak elhallgatása és egyedül az oktatással, azaz a jövővel való foglalkozás felmentést ad az aktuálisan meglévő korruptiók jelenségek elkendőzésre és tapintatos csöndet biztosít a tényleges problémákra való reflektálás helyett.

Márpedig – szerintem – a KEMCS feladata a jelen idejű, hazai aktuális korruptióra utaló jelenségek okainak bemutatása és a meglévő korruptió mértékét csökkentő javaslatok kidolgozása. Ha a KEMCS tagjai nem tudnak kölcsönösen elfogadható, konszenzust jelentő éves Jelentést előállítani, akkor ez ebből származó konfliktust vállalni kell, nem pedig megalkuvó kerülő utat keresni.

Tartalmi problémák

Véleményem szerint a Korruptióellenes Munkacsoport 2025. évi Jelentése nem képzelhető el anélkül, hogy a mindjárt dolgozat bevezető részben ne kerüljön egyértelműen rögzítésre az a tény, hogy Magyarországon jelenleg számos, súlyosnak tekinthető korruptiók kockázat áll fenn, továbbá hogy a gyakori és egyre magasabb értéket képviselő korruptiók jelenségek átszövik a társadalmi és gazdasági élet meghatározó részét.

Ilyen megállapítás a KEMCS 2025. évi Jelentésében egyáltalán nem szerepel.

¹ lásd: https://www.kemcs.hu/wp-content/uploads/2025/09/KEMCS_felulvizsgalat_jelentes.pdf

² lásd az előző dokumentum 7. oldalán

³ lásd: <https://www.kemcs.hu/wp-content/uploads/2025/10/KEMCS-jegyzokonyv-alairt-20250918.pdf>

A Jelentésben a kutatási beszámolóknak szokásos, dicséretes pontossággal és részletességgel leírásra kerültek definíciók, célkitűzések, intézményi szerepkörök, hazai és külföldi törekvések, levonható tapasztalatok és kapcsolódó javaslatok. De mindez távolságtartással került bemutatásra, sehol nem tisztázva az alapvető motivációt. Azt ugyanis, hogy a leírtak csak valamilyen általános jobbító hajlam céljából kerültek-e rögzítésre, vagy pedig, hogy a dolgozat a nagyon is aktuális és kritikus hazai korrupciós helyzet legalább távlati javítását célozza.

Egy kizárólag oktatással és szemléletformálással foglalkozó dolgozatban elvárható lehet, hogy a javasolt oktatási célokhoz kapcsolódó példatár, vagy szöveggyűjtemény kidolgozása is felvetésre kerüljön. Az elkészült tematikus Jelentés ilyen javaslatot – aligha véletlenül – nem tartalmaz. Holott az oktatás minden szereplője számára nagyon is hasznos lehetne a korrupció különböző területeit, formáit és szintjeit elméleti közelítések helyett a konkrét, meglévő, mai és hazai esetek elemzésével szemléltetni.

Összeállítási problémák

Az elkészült jelentés nem a Munkacsoport tagjainak produktuma, hanem azt a Munkacsoport Titkársága hozta létre.

A Munkacsoport 2025.09.18-i illetve 2025.11.4-i ülésén elfogadásra került határozatok ténylegesen megnövekedett szerepet biztosítanak a Titkárság számára. A határozatok azt célozzák, hogy a Titkárság jobban segítse a Munkacsoport működését, azt azonban semmi nem indokolja, hogy a Titkárság a Munkacsoport helyett dolgozzon.

A Titkárság maximális jóindulattal végzett komoly nagyságú munkát, amiért köszönet illeti. Számos egyeztető megbeszélést szerveztek, ami előtt és után bármelyik KEMCS tag szóban és írásban észrevételeket és kiegészítéseket fűzhetett a készülő anyaghoz. Azonban a szerkesztési folyamat nem volt átlátható, azaz nem került publikálásra, hogy ténylegesen melyik KEMCS tag pontosan mivel járult hozzá a dokumentum előállításához. Így az feltételezhető, hogy a Titkárság koncepciója határozta meg a teljes anyag elkészítését.

Véleményem szerint a Titkárságnak az általános koordináció és iránymutatás mellett fontos szerepe lehet abban, hogy a tevékenyen fellépjen a kért adatszolgáltatások határidőre való összegyűjtésében, hogy a külső szakértők bevonását előkészítse és lebonyolítsa és hogy megszervezze a KEMCS-et kiszolgáló IT infrastruktúrát. De mindezen tevékenységnek csak az lehet a célja, hogy a KEMCS tagjai akadálymentesen tudjanak a kapott adatokkal foglalkozni, hogy a KEMCS tagjai meghallgathassák a kiválasztott interjúalanyokat és hogy a KEMCS tagjai biztonságosan tudjanak egymással kommunikálni.

A KEMCS nem bízta meg a Titkárságát önálló adatgyűjtési- és kutatómunkát végzésével, mivel erre annak nincs (és nem is lehet) megfelelő kapacitása. A Titkárság – véleményem szerint – egy kiszolgáló szervezet, melynek feladata a KEMCS tagjainak támogatása. Ezzel ellentétben a Titkárság feltehetően úgy értelmezte – és ennek megfelelően, úgy is végezte el – a feladatát, mintha az ő felelőssége lenne az éves jelentés elkészülte. Ennek megvalósításához pedig az tűnt a legbiztosabb módszernek, ha a jelentés egészét a Titkárság készíti el és csak megszavaztatja azt a Munkacsoport tagjaival. Véleményem szerint ez téves szerepfelfogás.

Szerkesztési problémák

A Munkacsoport tagjai az elfogadott 2023. évi jelentés értékelésekor az azután készítendő éves jelentésekkel kapcsolatosan azt az álláspontot rögzítették⁴, hogy a Jelentés szövegének tömörnek, közfigyelmet felkeltőnek, a hivatalosságot lehetőleg elkerülő módon közérthetőnek kell lennie. Kitűzött cél volt az áttekinthető, kommunikálható, maximum 30-40 oldalas terjedelem, amihez legfeljebb némi melléklet csatolható. A 2024. évi, a civil tagok által elkészített komplex jelentéstervezet⁵ ennek megfelelően 39 oldal hosszúságú volt. Ehhez képest a most elfogadott, egyetlen témával foglalkozó Jelentés tematikus részének terjedelme 218 oldal, amihez még társul az eddigi javaslatok követését összegző dokumentum rész.

A Jelentés így egy túl részletes, akadémikus értekezés, amelynek szűk lényegi tartalma elveszik a teljességre való törekvésben. A Jelentés tematikus része inkább korlátozott fókuszú szakpolitikai anyagnak, esetleg egy kutatási riportnak tekinthető, semmiképpen sem a nagyközönség figyelmére számító publikus dolgozat állt elő. Külön is elrettentő a tematikus jelentés mellékletében szereplő 70 oldalas táblázat.

A tömör, lényegyet kiemelő vezetői összefoglaló és a javaslatok külön fejezetbe foglalása nem oldja meg a Jelentés általános kommunikációs problémáját. Ez legfeljebb csak azt biztosíthatja, hogy az igen szűk érdeklődő újságírói és szakmai/politikusi réteg talán ezt a fejezetet átolvassa a Jelentésből.

A fenti problémák miatt a Korrupciós Munkacsoport 2025. évre vonatkozó tematikus jelentése számomra vállalhatatlan.

Budapest, 2026. február 17.

Sándor Tamás

⁴ lásd: https://www.kemcs.hu/wp-content/uploads/2024/04/Jegyzokonyv-es-eloadas_20240411_1.pdf

⁵ lásd: https://www.kemcs.hu/wp-content/uploads/2025/05/KEMCS_2024_eves_jelentervezet_civil-oldal.pdf